

Dosarul nr. 2ra-1445/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Centru (jud. G. Manoli)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Guzun, V. Clima, G. Dașchevici)

DECIZIE

11 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de Ion Iațco, reprezentat de avocatul Vasile Tarnovschi

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Ion Iațco împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Cosmigrand” cu privire la revendicarea bunurilor din posesie străină

împotriva deciziei din 8 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Ion Iațco, reprezentat de avocatul Vasile Tarnovschi și menținută hotărârea din 29 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, prin care acțiunea a fost respinsă

constată:

La 28 decembrie 2018, Ion Iațco a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Cosmigrand” cu privire la revendicarea bunurilor din posesie străină.

În motivarea acțiunii a invocat că în luna noiembrie 2002, activând în funcția de șef al secției tâmplărie în cadrul ÎS „Direcția de reparații și construcții”, pentru a asigura un proces mai eficient lucrului, a adus în secția de tâmplărie strungurile sale personale, pe care le folosea în procesul de lucru.

Astfel, a adus la întreprindere 8 strunguri de prelucrare a lemnului ce îi aparțin și anume: strung de frezat - 2 bucăți, strung de găurit - 1 bucată, strung ferestru - 1 bucată, strung de rândeluit - 2 bucăți, strung de îndreptat - 1 bucată, strung pentru capite - 1 bucată.

Strungurile menționate au fost procurate în rate de la Nicolae Gherciu, căruia la 2 noiembrie 2002 i-a achitat prima tranșă în mărime de 4 000 de lei, iar la 30 ianuarie 2003 a achitat ultima tranșă în sumă de 11 000 de lei, fapt confirmat prin recipisele din 2 noiembrie 2002 și 30 ianuarie 2003.

La 2 ianuarie 2003, s-a adresat către directorul ÎS „Direcția de reparații și construcții”, Grigore Sturza și s-a obligat către administrația întreprinderii să asigure funcționarea corespunzătoare a strungurilor sale, care au fost date în folosință secției de tâmplărie a ÎS „Direcția de reparații și construcții”, pentru a nu crea careva accidente cu aceste strunguri, iar directorul întreprinderii a acceptat folosirea strungurilor în aceste condiții.

Din acea perioadă strungurile s-au aflat în folosința ÎS „Direcția de reparații și construcții”, ca fiind în folosința întreprinderii, inclusiv în actele de revizie a întreprinderii din anii 2012, 2013 și 2014 a fost menționat că cele 8 strunguri sunt date în folosința întreprinderii de către el.

A relatat că la finele anului 2014, directorul ÎS „Direcția de reparații și construcții”, Andrei Cebotari a procurat această întreprindere prin privatizare, după care aceasta a fost reorganizată prin transformare în SRL „Cosmigrand”.

În luna septembrie 2015, s-a concediat de la întreprindere, iar la 16 mai 2016, a înaintat lui Andrei Cebotari o solicitare în formă scrisă pentru a-și ridica strungurile ce îi aparțineau.

Prin scrisoarea din 3 iunie 2016, administratorul SRL „Cosmigrand” a refuzat de a da curs solicitării înaintate, comunicându-i că aceste strunguri au fost deja luate la evidența SRL „Cosmigrand” și astfel au trecut în proprietatea acesteia.

A remarcat că poziția SRL „Cosmigrand”, expusă în scrisoarea din 3 iunie 2016 privind apartenența strungurilor în proprietatea ÎS „Direcția de reparații și construcții”, este neîntemeiată și combătută prin actul de predare-primire din 1 decembrie 2002, adresarea din 1 ianuarie 2003 a șefului secției tâmplărie către directorul ÎS „Direcția de reparații și construcții”, Grigore Sturza, actul de predare-primire din anul 2011 încheiat între ex-directorul ÎS „Direcția de reparații și construcții”, Grigore Sturza și noul director Andrei Cebotari, hotărârea Comisiei de inventariere a ÎS „Direcția de reparații și construcții”, actul de revizie din 6 mai 2016 a ÎS „Direcția de reparații și construcții”.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 46 din Constituția RM, art. 1 din CEDO, art. 315, 316, 374, 512, 514 Cod civil.

A solicitat admiterea acțiunii, ridicarea de la SRL „Cosmigrand” și transmiterea lui a 8 strunguri pentru prelucrarea lemnului și încasarea din contul SRL „Cosmigrand” în beneficiul lui a taxei de stat în mărime de 450 de lei achitată la depunerea cererii de chemare în judecată.

Prin hotărârea din 29 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a fost respinsă acțiunea ca neîntemeiată.

Prin decizia din 8 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Ion Iațco, reprezentat de avocatul Vasile Tarnovschi și menținută hotărârea primei instanțe.

La 4 septembrie 2020, Ion Iațco, reprezentat de avocatul Vasile Tarnovschi a declarat recurs împotriva deciziei din 8 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia recurată, deoarece a fost adoptată cu încălcarea evidentă a normelor de drept material, aprecierea arbitrară a probelor și încălcarea drepturilor fundamentale ale omului.

Instanța de apel a preluat motivarea primei instanțe, motivând în aceeași manieră că în actele anexate la acțiune nu este indicată marca și modelul celor 8 strunguri sau careva numere de identificare a acestora, motiv din care dânsul nu a prezentat probe că anume aceste strunguri au fost transmise în folosința întreprinderii, că în încăperea SRL „Cosmigrand” se află anume strungurile care au fost procurate în anul 2003 de către el, dar nu alte strunguri ale întreprinderii ce au fost casate în anul 1998 de ÎS „Direcția de reparații și construcții”.

Acest motiv principal al respingerii acțiunii a fost invocat de instanțele de judecată ierarhic inferioare proprio motu (din proprie inițiativă), or SRL „Cosmigrand” nu a invocat că refuză predarea strungurilor din motivul că în actele prezentate de el nu este indicată marca și modelul acestor strunguri sau careva numere de identificare a lor, motiv din care nu ar cunoaște care strunguri exact să transmită lui, dar prin scrisoarea de refuz din 3 iunie 2016, precum și la examinarea cauzei în instanțele de judecată, a indicat doar că aceste strunguri sunt de fapt proprietatea SRL „Cosmigrand”, deoarece au aparținut anterior ÎS „Direcția de reparații și construcții” și au fost casate.

Respectiv, în situația în care SRL „Cosmigrand” nu și-a întemeiat refuzul său de predare a strungurilor pe lipsa în actele deținute de el a mărcii și modelului acestor strunguri sau careva numere de identificare a lor, dar și-a întemeiat refuzul pe motivul exclusiv că aceste strunguri aparțin de fapt întreprinderii, în aceste circumstanțe, motivul principal de respingere a acțiunii este absolut irelevant, ceea ce denotă că instanțele de judecată ierarhic inferioare nu au examinat de fapt fondul cauzei.

A remarcat că în actele ce confirmă dreptul lui de proprietate și care confirmă transmiterea, acceptarea și aflarea inclusiv în anii 2012, 2013 și 2014 a celor 8 strunguri în folosința ÎS „Direcția de reparații și construcții”, este menționat în fiecare înscris modelul fiecărui strung (strung de găurit, strung ferestrău, strung de rândeluit etc.) și câte unități sunt de fiecare din acest model.

În aceste condiții, instanțele de judecată ierarhic inferioare erau obligate să aplice art. 315 și 374 Cod civil pentru a admite acțiunea.

SRL „Cosmigrand” nu a prezentat niciun act juridic prin care s-ar confirma că ar fi dobândit aceste strunguri în proprietate sa, iar luarea arbitrară a acestor strunguri la evidența contabilă a SRL „Cosmigrand” în perioada anului 2016, după solicitarea scrisă a lui de a-i fi predate strungurile, nu este o modalitate prevăzută de lege privind dobândirea dreptului de proprietate.

A învederat că aceste strunguri nu s-au aflat anterior în proprietatea ÎS „Direcția de reparații și construcții”, după cum pretinde SRL „Cosmigrand”, fapt ce rezultă din actul de predare-primire din 1 decembrie 2002 și actul de predare-primire din anul 2011.

Pe parcursul examinării cauzei în prima instanță, SRL „Cosmigrand” a prezentat actul de casare a mijloacelor fixe nr. 13 din 15 decembrie 1998, fișa cartelă nr. 12 și fișa cartelă nr. 23.

Instanțele de judecată ierarhic inferioare au făcut referire la aceste acte, dar fără a motiva ce se probează de fapt prin ele.

Din analiza atentă a acestor înscrisuri se observă foarte clar că ele sunt pentru casarea altor modele de strunguri decât cele revendicate de el în cererea de chemare în judecată.

La fel, instanțele de judecată ierarhic inferioare au apreciat arbitrar extrasele din cartea de inventariere a mijloacelor fixe a ÎS „Direcția de reparații și construcții” din 1 aprilie 1992, în sensul că la evidența întreprinderii se aflau mai multe bunuri ce constituiau mijloace fixe printre care și strungurile pretinse de el. Or, majoritatea modelelor de strunguri ce sunt revendicate de el nu sunt menționate în acest document.

Mai mult decât atât, această carte de inventariere a mijloacelor fixe din perioada anului 1992 nici nu poate avea calitatea de înscris probatoriu, în timp ce pe acest registru nu este aplicată nicio semnătură a administrației din acea perioadă a ÎS „Direcția de reparații și construcții” și ștampila acestei întreprinderi.

Este arbitrară și aprecierea de către instanțele de judecată ierarhic inferioare a declarațiilor martorului Nina Tutunaru (contabil al SRL „Cosmigrand”) fixate în procesul-verbal de audiere a martorului din 14 decembrie 2017 de către ofițerul de urmărire penală al SUA Botanica, deoarece acest martor nu a fost audiat nemijlocit în ședința de judecată și nici SRL „Cosmigrand” nu a solicitat acest fapt, iar în aceste condiții, aprecierea dată de către instanța de judecată declarațiilor martorului fixate într-un proces de examinare a unei plângeri penale, contravine în mod direct principiului nemijlocirii stabilit de art. 25 alin. (1) CPC.

La fel, a fost arbitrară și aprecierea instanțelor de judecată dată constatărilor făcute prin procesul-verbal din 29 martie 2019 întocmit de executorul judecătoresc Gheorghe Boțan, deoarece prin acest act executorul judecătoresc doar a stabilit că strungurile se află la moment în posesia SRL „Cosmigrand” și potrivit actelor de evidență contabilă a acestei întreprinderi ele nu au fost cumpărate de el.

Prin urmare, acest act de constatare a stării de fapt nu are nimic diferit decât poziția lui și probele anexate la cererea de chemare în judecată, or strungurile într-adevăr se află în posesia SRL „Cosmigrand” de la care le revendică, iar dânsul nu a procurat aceste strunguri de la ÎS „Direcția de reparații și construcții” pentru ca în evidența contabilă a întreprinderii să fie acte privind procurarea acestor strunguri.

La 15 octombrie 2020, SRL „Cosmigrand” a depus referință la recursul declarat de Ion Iațco, solicitând declararea recursului ca inadmsibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 4 septembrie 2020 împotriva deciziei din 8 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău în termenul legal.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite

recursul, de a casa decizia instanței de apel cu remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) CPC, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

După cum rezultă din materialele cauzei, Ion Iațco înaintând acțiunea în judecată împotriva SRL „Cosmigrand”, a solicitat ridicarea de la SRL „Cosmigrand” și transmiterea lui a 8 strunguri pentru prelucrarea lemnului și încasarea din contul SRL „Cosmigrand” în beneficiul lui a taxei de stat în mărime de 450 de lei achitată la depunerea cererii de chemare în judecată.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii pe care a respins-o.

Judecând apelul declarat de Ion Iațco, reprezentat de avocatul Vasile Tarnovschi, instanța de apel a respins apelul și a menținut hotărârea primei instanțe.

Verificând legalitatea deciziei contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în recurs, instanța de recurs constată că, contrar prevederilor art. 239 CPC și art. 241 alin. (5) CPC, decizia instanței de apel este una nemotivată, concluziile fiind expuse într-o formă evazivă, incertă, neavând putere de convingere, fără a fi dată o apreciere convenită pretențiilor formulate în prezentul litigiu în raport cu materialul probator reținut de prima instanță, precum și normele de drept ce reglementează acest aspect.

Or, analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, conchisă și fermă, să aibă putere de convingere.

Totodată, în conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

Astfel, se constată că instanța de apel, ajungând la temeinicia hotărârii primei instanțe, a reținut în linii generale ca temei de respingere a acțiunii, faptul că Ion Iațco nu a prezentat probe ce ar confirma că strungurile în număr de 8, la care pretinde în acțiune, sunt procurate de el și ulterior transmise în folosința ÎS „Direcția de reparații și construcții”.

Or, la o astfel de concluzie instanța de apel a ajuns, fără a da o apreciere clară și exhaustivă argumentelor aduse de Ion Iațco în cadrul examinării cauzei în fond, inclusiv prin cererea de apel, precum că strungurile pretinse în acțiune și anume: strungul de frezat (станок фрезёрный) - 2 bucăți, strung de găurit (станок долбёжный) - 1 bucată, strung ferestrău (станок фуговальный) - 1 bucată, strung de rândeluit (станок продольный распиловочный) - 2 bucăți, strung de îndreptat (станок рейсмусный) - 1 bucată, strung pentru capite (станок торцовый) - 1 bucată, dânsul le-a procurat de la Nicolae Gherciu, fapt confirmat prin recipisele din 2 noiembrie 2002 și 30 ianuarie 2003.

La fel, instanța de apel a trecut cu vederea și faptul că prin adresarea lui Ion Iațco din 2 ianuarie 2003 către directorul ÎS „Direcția de reparații și construcții”, Grigore Sturza, acesta și-a asumat obligația să asigure funcționarea corespunzătoare a strungurilor în număr de 8 și anume: станок фрезёрный – 2 buc., станок долбёжный – 1 buc., станок фуговальный – 1 buc., станок продольный распиловочный – 2 buc., станок рейсмусный – 1 buc., станок торцовый – 1 buc., ce îi aparțin lui și date în folosință fără plată secției de tâmplărie a ÎS „Direcția de reparații și construcții”, iar directorul întreprinderii a acceptat folosirea strungurilor în aceste condiții (f. d. 13).

Elucidarea acestor aspecte, de altfel, este cu atât mai importantă, cu cât la materialele cauzei au fost anexate și copia actelor de revizie din 1 octombrie 2012, 1 octombrie 2013 și 6 mai 2014 în conținutul cărora au fost indicate și strungurile în număr de 8 și anume: станок торцовой – 1 buc., станок продольный распиловочный – 2 buc., станок рейсмусный – 1 buc., станок фуговальный – 1 buc., станок фрезёрный – 2 buc., станок долбёжный – 1 buc., cu mențiunea ca date în folosință ÎS „Direcția de reparații și construcții” de către Ion Iațco (f. d. 17, 19, 20).

Astfel fiind, instanța de recurs va remarca că, instanța de apel reținând ca temei de respingere a apelului faptul că în conținutul înscrisurilor prezentate de Ion Iațco la cererea de chemare în judecată, nu a fost indicată marca și modelul celor 8 strunguri sau careva numere de identificare a acestora, a lăsat fără apreciere invocarea lui Ion Iațco din cererea de apel, precum că SRL „Cosmigrand”, reorganizată din ÎS „Direcția de reparații și construcții” nu poate fi eliberată de executarea obligației de restituire a strungurilor luate în folosință de la Ion Iațco, în situația în care actele prezentate confirmă cu certitudine transmiterea, de către el, în folosință secției de tâmplărie a ÎS „Direcția de reparații și construcții” a 8 strunguri care îi aparțin, pe când reprezentantul pârâtului refuză restituirea acestora cu motivarea că acestea aparțin societății. Mai mult că în fiecare înscris anexat la cererea de chemare în judecată este menționat modelul fiecărui strung și câte bucăți sunt din fiecare model (f. d. 142).

Soluția instanței de apel în sensul adoptat este cu atât mai inexplicabilă, cu cât aceasta într-un mod incert remarcând că în situația în care s-ar admite că strungurile au fost procurate de Ion Iațco în anul 2003, de la persoana fizică Nicolai Gherciu cu suma de 15000 de lei și ulterior transmise ÎS „Direcția de reparații și construcții” în folosință, a reținut că prin actul de lichidare a mijloacelor fixe nr. 13 din

15 decembrie 1998, s-a dispus lichidarea unor bunuri, pe motiv că nu mai puteau fi reparate.

Or, constatând astfel, instanța de apel la fel a trecut peste argumentele aduse de către Ion Iațco în cererea de apel, lăsându-le fără examinare, precum că prin actul de lichidare a mijloacelor fixe nr. 13 din 15 decembrie 1998, a avut loc lichidarea altor modele de strunguri decât cele revendicate de el prin cererea de chemare în judecată (f. d. 142), fiind cert că actele de inventariere în care sunt indicate și strungurile deținute de Ion Iațco, sunt datate cu mult ulterior acestui act de inventariere.

Mai mult decât atât, la materialele cauzei este anexată copia procesului-verbal de audiere a martorului Nina Tutunaru, la fel lăsată fără apreciere de către instanțele de judecată ierarhic inferioare, din care rezultă că anume dânsa a întocmit actele de control a bunurilor ce se aflau la întreprindere și în care a introdus strungurile de prelucrare a lemnului ce aparțineau lui Ion Iațco și care ulterior au fost luate la evidența SRL „Cosmigrand” (f. d. 128-129).

În acest context, instanța de apel trebuia să examineze împrejurările consemnate și sub aspectul dacă odată cu reorganizarea prin transformare a ÎS „Direcția de reparații și construcții” în SRL „Cosmigrand”, bunurile ce constituie obiectul litigiului se aflau la întreprindere și luate la evidență de către ultima.

Ca urmare, întru confirmarea concluziei sale, instanța de apel urma să stabilească cu certitudine care anume strunguri au fost lichidate prin actul de casare a mijloacelor fixe nr. 13 din 15 decembrie 1998, la care face referire.

În consecință, este evident că, însușind întru tot opinia primei instanțe, contrar prevederilor art. 373 CPC, fără a indica propriile motive de fapt și de drept pe care se întemeiază soluția, instanța de apel nu a supus verificării și analizei minuțioase argumentele invocate în cererea de apel.

În această ordine de idei este cert că omiterea aspectelor menționate de către instanța de apel, direct indică la examinarea superficială și arbitrară a apelului, fără a fi supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției date de prima instanță prin prisma prevederilor legale, aplicabile cazului.

În respectivul sens, se accentuează că prin neexpunerea de către instanță asupra tuturor argumentelor și probelor invocate, se constată nerespectarea la caz a standardelor unui proces echitabil garantate de art. 6 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care prezumă dreptul la o hotărâre motivată, instanța judecătorească fiind obligată a se expune asupra tuturor obiecțiilor invocate de către subiecți.

Prin urmare, din perspectiva celor expuse, este de observat că decizia instanței de apel nu se încadrează exigențelor art. 239 -241 CPC, în condițiile în care nu sunt analizate raporturile juridice dintre părți prin prisma susținerilor, apărărilor și probelor din dosar, inclusiv asupra existenței abaterilor de la legalitate.

Pe când, motivarea hotărârii trebuie să fie clară, concisă și concretă în concordanță cu probele și actele de la dosar, ea constituind astfel o garanție pentru părțile din proces în fața eventualului arbitrar judecătoresc și, de altfel, singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a se putea exercita controlul judiciar.

Față de toate aceste considerente, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a remite cauza spre rejudecare în instanța de apel, deoarece eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de Ion Iațco, reprezentat de avocatul Vasile Tarnovschi.

Se casează decizia din 8 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Ion Iațco împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Cosmigrand” cu privire la revendicarea bunurilor din posesie străină, cu remiterea cauzei pentru rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecători.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Mariana Pitic

Nicolae Craiu